

J: Maar dat risico ligt niet enkel bij de kunstenaar, maar ook bij de mensen die gaan kijken en luisteren. Als je zegt dat je wilt dat kunst iets met je doet, dan moet je ook de houding aannemen waarin ze iets met je kan doen. En vaak hebben mensen zo'n bepaald idee van wat ze willen zien, dat ze niks anders toelaten.

Voor mij is die communicatie tussen kunstenaar en publiek essentieel. En daarom is de kleine zaal ook mijn favoriete speelplek. Ik ben heel erg gefascineerd door die dynamiek.

...

Heb jij altijd theater gemaakt?

H: Ja, maar ik schrijf ook veel en maak vaak kleine performances, met één of twee mensen tegelijk. In die kleine dingen vind ik meer mogelijkheid om mensen te raken, om hen op een andere manier te benaderen dan in een klassieke theateropstelling. Dan gebeuren er spannende dingen, zowel tijdens het maken, als tijdens het spelen en ook achteraf, in de reacties die je krijgt van de toeschouwers.

J: Ja, die kleine zaal geeft je inderdaad de mogelijkheid om veel meer reacties op te pikken na de voorstelling. Met *Ruhe* zien we dat ook. Het speelt voor 200 mensen en er blijven toch altijd een 50 à 60 toeschouwers iets drinken die je dan hoort praten. Wat je gedaan hebt op scène wordt dan de basis voor een discussie.

H: Ga je dan na de voorstelling altijd naar de bar iets drinken zodat mensen je kunnen aanspreken?

J: Ja. Als het enigszins kan, doe ik dat heel graag. Omdat het fijn is om een discussie te laten ontstaan uit het werk dat je maakt. Ik hou van het gesprek op zich. Ik heb ooit *Weg* gemaakt

en dat was een vrij autobiografische voorstelling. De gesprekken achteraf gingen dan ook vaak over de eigen familie van de mensen die je aanspreken. En dan merk je dat het stuk iets in gang heeft gezet, dat het herinneringen naar boven heeft gebracht.

H: Wat is de laatste voorstelling waar jij je echt door hebt laten raken?

J: Wel, tijdens het laatste Kunstenfestival zag ik de voorstelling *Human Writes* van William Forsythe: een drie uur durende performance waar je vrij doorheen mocht wandelen. Hij had een 50-tal dansers gevraagd om met hun lichaam een aantal zinnen uit de *Declaration of Human Rights* te schrijven op grote bladen papier. Maar ze moesten het zichzelf moeilijk maken. Ze moesten zichzelf een aantal handicaps opleggen om van dat schrijven een echte, complete, fysieke ervaring te maken. Doordat je als toeschouwer bij dat proces aanwezig bent, leer je de dansers ook kennen omdat je tussen hen in loopt en begint te zien welke weg elk van hen aan het afleggen is. Soms was je een obstakel voor iemand. Soms werkte je mee aan zijn kijker-ervaring. Het was een hele bijzondere voorstelling en de duur ervan maakte de impact alleen maar sterker. Ze was heel erg open in haar propositie, helemaal niet cryptisch of hermetisch. Ik vond dat een heel straf statement over de rechten van de mensen.

H: In de Hallen Van Schaarbeek heb ik eens een performance gezien met een catwalk waar langs beide kanten publiek zat. Op de catwalk was witte stof uitgespreid. Langs de catwalk stonden allemaal TL's opgesteld. En op een bepaald moment komt er een dikke kale man op, helemaal naakt en

kaal geschoren. En die heeft buisjes in zijn armen waar zijn bloed uitstroomt. Doordat hij over de catwalk heen en weer wandelt, laat hij een spoor van bloed na, bijna als een ritueel. Dat riep heel veel vragen bij mij op. In de eerste plaats 'Waarom doet iemand zo iets?', 'Moet ik dit zien?', 'Waarom blijf ik zitten?'. Tegelijk voelde het vreemd om te blijven staan, bijna walgelijk, een hele vreemde mengeling van dingen. En achteraf vraag je je af 'Wat heb ik hier nu eigenlijk meegemaakt?' (De performance waarvan sprake, is Franko B's *I miss you*, nvdr). Een andere voorstelling zag ik in Kaaitheaterstudio's. (Het gaat hier om de voorstelling *Deliverance* van de Amerikaanse performance artiest Ron Athey, 1996, nvdr). Er staat een stalen bed op het podium. Er zijn een aantal mannen, gekleed in panty's. Die deden allerlei dingen, met vleeshaken, met naalden, het bloed spatte alle kanten op, ze hadden AIDS, er kwam een dubbelzijdige dildo aan te pas. En opnieuw vroeg ik me af 'Waarom doet iemand dat? En waarom moet ik daar bij zijn?'

Dat zijn twee spectaculaire voorstellingen die me wel zijn bijgebleven, al weet ik niet zeker of dat nu wel iets met liefde te maken heeft.

J: Heb jij kinderen?

H: Nee. Wat had je me gevraagd als ik wel kinderen zou gehad hebben?

J: Wel, dat vind ik precies het verwarrende als ik het probeer te hebben over de liefde. De liefde voor het theater, de liefde voor de kunsten, verliefd worden. Zo'n kind is gewoon iets anders. Dat is zoiets onvoorwaardelijks en je hebt de indruk dat je daar eigenlijk geen moeite voor hoeft te doen. Normaal denk je bij onvoorwaardelijke